

PAULINE GIBBONS

2. UDGAVE

STYRK SPROGET, STYRK LÆRINGEN

Sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum

Samfunds
litteratur

*Denne bog er dedikeret til de elskede mennesker, der beriger mit liv:
Mark, Ben, Nadia, Safiya og Laurie
– og til mindet om min kære ven og kollega Glynis Jones*

Pauline Gibbons

Styrk sproget, styrk læringen

Sproglig udvikling og stilladsering i
flersprogede klasserum

Oversat af Jacob Giese

**Samfunds
litteratur**

Pauline Gibbons

Styrk sproget, styrk læringen

Sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum

2. udgave 2016

© Samfundslitteratur og Pauline Gibbons 2016

Oversat fra *Scaffolding Language, Scaffolding Language: Teaching English Language Learners in the Mainstream Classroom*. 2nd edition. © 2015 by Pauline Gibbons. Udgiver: Heinemann, 361 Hanover Street, Portsmouth, NH 03801-3912, USA, www.heinemann.com. Udgivelsesår: 2015.

Oversættelse: Jacob Giese

Fagredaktion: Katja Vilien (hovedredaktør), Ruth Mulvad, Helene Türkmen og Mette Ginman

Forord: Ruth Mulvad

Pauline Gibbons har godkendt fagredaktionens revisioner til den danske udgave.

Forlagsredaktør: Christine Ploug Lindberg

Manuskriptredaktør: Anna Bonde Møllerhøj

Omslag: Imperiet (Jes Madsen)

Sats: Sara Panduro Petersen SL grafik (slgrafik.dk)

Figurer: Tak til Heinemann for lån af figurer (s. 74, 81, 88, 90, 135, 246 og 247)

Bogen er sat med Kievit og Minion Pro

Tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S

Trykt bog ISBN: 978-87-593-2422-6

E-bog ISBN: 978-87-593-2729-6

Samfundslitteratur

info@samfundslitteratur.dk

samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner eller i virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Udgivet i forlagssamarbejde med Professionshøjskolen UCC

UCC

PROFESSIONS-
HØJSKOLEN

Indhold

Forfatterens tak 9

Forord 11

Fagredaktørernes forord 15

KAPITEL 1

Stilladsering af sprog og læring 17

En indledning – og nogle perspektiver for undervisere 17

Andetsprogs elever i klassen: nogle vigtige pointer 19

Forskellige syn på undervisning og læring 27

Bogens opbygning og indhold 35

Resumé 36

Opgaver til lærerstuderende 37

Refleksionsspørgsmål til lærere 37

Forslag til yderligere læsning 38

KAPITEL 2

Samtaler i klassen – om at skabe kontekster for sproglig udvikling 39

Hvad hjælper elever til at lære et nyt sprog? 40

Samtaler i klasseværelset og andetsprogs elever 46

Resumé 63

Opgaver til lærerstuderende 64

Refleksionsspørgsmål til lærere 64

Forslag til yderligere læsning 65

KAPITEL 3

Gruppearbejde og andetsprogsudvikling 67

Hvordan bliver gruppearbejde effektivt? 72

Forslag til par- og gruppeaktiviteter i fagundervisningen 82

Øvelser især til nybegyndere	89
Om at udvikle og fastholde relationer	91
Resumé	93
Opgaver til lærerstuderende	94
Refleksionsspørgsmål til lærere	95
Forslag til yderligere læsning	95

KAPITEL 4

Fra tale til skrift i fagundervisningen 97

Brug af mådeskontinuum: fra tale til skrift	97
Vigtige pointer for undervisningen	109
Resumé	111
Opgaver til lærerstuderende	112
Refleksionsspørgsmål til lærere	113
Forslag til yderligere læsning	113

KAPITEL 5

At lære at skrive på et andetsprog og i en kulturel kontekst 115

Nogle udfordringer for andetsprogs elever	116
Hvad er en genre?	117
Generer i skolen	121
EksPLICIT skriveudviklende undervisning	129
Undervisnings- og læringscirklen	131
Yderligere stilladsering af de yngste elever og begyndere i dansk som andetsprog	143
En stilladserende tilgang til at skrive	146
Evaluerings af elevers skrivning: Hvad kan deres tekster fortælle os?	148
Resumé	155
Opgaver til lærerstuderende	156
Refleksionsspørgsmål til lærere	156
Forslag til yderligere læsning	157

KAPITEL 6

Om at læse på et andetsprog og i en kulturel kontekst – barrierer og broer 159

Læseprocessen	159
---------------	-----

Læseroller	164
Perspektiver for andetsprogselevs læsning	167
Udvikling af fonologisk opmærksomhed: om samspillet mellem lytning og læsning	190
At bygge videre på fonologisk opmærksomhed	194
Om at vælge bøger: en god grund til at bladre videre	197
Resumé	201
Opgaver til lærerstuderende	202
Refleksionsspørgsmål til lærere	202
Forslag til yderligere læsning	203

KAPITEL 7

At lytte – en aktiv og kognitivt krævende proces 205

At forstå det, vi hører	206
Forskellige typer lytning	208
Perspektiver for undervisningen	210
Lyde på dansk	219
Resumé	226
Opgaver til lærerstuderende	227
Refleksionsspørgsmål til lærere	228
Forslag til yderligere læsning	228

KAPITEL 8

Integrerede forløb – at lære sprog, at lære gennem sprog og at lære om sprog 229

Hvorfor integrere faglig og sproglig udvikling?	229
Hvad skal vi vide for at kunne integrere sproglig og faglig udvikling?	233
Valg af sprogbaseerede aktiviteter i et forløb	242
Sammenfatning og dokumentation af fagligt og sprogligt udbytte	244
At lære om sprog	248
Resumé	253
En afsluttende kommentar	254
Opgaver til lærerstuderende	255
Refleksionsspørgsmål til lærere	255
Forslag til yderligere læsning	256

Liste over lærings- og undervisningsaktiviteter 257

Litteraturliste 275

Læs mere på dansk 283

Indeks 289

Forfatterens tak

Jeg vil gerne sige tak til de hundredvis af lærere og elever, jeg har arbejdet med i de seneste mange år i Australien og rundt om i verden. Jeg har lært meget af at følge med i jeres arbejde, og I har udfordret mig med jeres spørgsmål.

Tak til mine mange kolleger for samarbejdet, for vores fælles forskning og for jeres loyale venskab.

En særlig tak til min vidunderlige og altid tålmodige medredaktør, Holly Kim Price, og til Vicky Kasabian og hele staben hos forlaget Heinemann. Jeg har som altid nydt godt af jeres åbne indstilling til samarbejde.